

Stanovisko Asociácie priemyselných zväzov

Správa o stave implementácie výskumu „Vzdelanie a zručnosti online“ (PIAAC Online) – identifikácia a zhodnotenie úrovne kompetencií pre 21. storočie za účelom pravidelného sledovania zmien a vývoja zručností a lepšieho zacielenia vzdelávacích programov ďalšieho vzdelávania – návrh opatrení a stratégií na šírenie výskumu

1. Stručný popis návrhu, cieľ a obsah materiálu

Materiál bol predložený Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR na základe Plánu práce vlády na rok 2018.

- Materiál popisuje postavenie SR v porovnaní ostatných zúčastnených krajín výskumu Hodnotenie kompetencií dospelých (PIAAC), upriamuje pozornosť na dôležité závery z národnej analýzy a uvádza odporúčania OECD smerom na tvorbu národných politík zručností.
- Podľa zistených meraní a správy OECD Slovensko dosahuje v medzinárodnom porovnaní krajín OECD, ktoré sa zúčastnili testovania, priemernú úroveň čitateľskej gramotnosti obyvateľstva, nadpriemernú úroveň matematickej gramotnosti a podpriemernú úroveň schopností obyvateľstva riešiť problémy v technicky vyspelom prostredí.
- Spomedzi všetkých krajín zahrnutých vo výskume PIAAC, 13 percent súčasných pracovných pozícií je považovaných, s väčšou ako 70-percentnou pravdepodobnosťou, za ohrozené v blízkej budúcnosti automatizáciou.
- Alarmujúca pre Slovenskú republiku je skutočnosť, že u nás je takto ohrozených až 33 percent súčasných pracovných pozícií.
- OECD vo svojej správe s ohľadom na globálny vývoj odporúča nasledovné základné oblasti rozvoja vzdelávacej politiky, kde je potrebné:
 - vytvoriť prepojenie medzi učením sa a prostredím práce,
 - zabezpečiť vzdelávanie pracovníkov vo firmách,
 - zaistiť relevantné vzdelávanie dospelých,
 - identifikovať rizikovú skupinu ľudí so slabými zručnosťami,
 - poukázať na výhody, ktoré môžu dosiahnuť dospelí s lepšimi zručnosťami,
 - poskytovať ľahko dostupné informácie o možnostiach ďalšieho vzdelávania dospelých,
 - uznávať a certifikovať úrovne dosiahnutých vedomostí, zručností a kompetencií.

2. Postoj APZ k návrhu

APZ predložený materiál berie na vedomie.

3. Zdôvodnenie postoja APZ

APZ pokladá problematiku celoživotného vzdelávania za kľúčovú z hľadiska potreby zavádzania zmien aj v nadväznosti na výsledky výskumu PIAAC. Úspešnosť jednotlivca sa zvyšuje budovaním kompetencií aj po ukončení formálneho vzdelávania, nakoľko veľká väčšina učenia sa deje aj mimo školského prostredia.

4. Komentár APZ nad rámec materiálu

V rokoch 2017 a 2018 rezort školstva pristúpil k reforme agendy celoživotného vzdelávania a jej efektívneho procesného nastavenia smerom na zavedenie systému validácie neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa. Rovnako sa začal pripravovať zámer nového národného projektu Systém overovania kvalifikácií v Slovenskej republike, ktorý nadväzuje na národný projekt Tvorba Národnej sústavy kvalifikácií. Navrhovaný národný projekt s názvom „Systém overovania kvalifikácií“ predstavuje druhú fázu systémových zmien potrebných pre potvrdzovanie neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa. Výstupy projektu otvoria jednotlivcom flexibilné cesty učenia sa a zvýši sa ich dôvera k celoživotnému vzdelávaniu.

Postupné zavedenie uznávania skúseností a výsledkov predchádzajúceho učenia umožní opätovné začlenenie jednotlivcov, ktorí príliš skoro vypadli zo vzdelávacieho systému, získanie kvalifikácie, ktorá je požadovaná trhom práce, bez opätovného návratu do školského prostredia. Projekt zároveň zabezpečí kvalitu a dôveryhodnosť kvalifikácií získaných inými spôsobmi ako v rámci formálneho školského systému a ich akceptovanie zamestnávateľmi, ktorí do procesu tvorby systému uznávania budú priamo vstupovať. Preto je potrebné zo strany Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR v rámci projektu alebo mimo neho zaviesť systém validácie neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa.

Rovnako navrhujeme zaviesť vo väčšom rozsahu aj v technickom vysokoškolskom vzdelávaní študijné programy externého a denného kombinovaného štúdia, ktoré umožnia pracujúcim zvýšenie si vysokoškolského vzdelávania popri zamestnaní mimo dennej formy štúdia.

Za nedostatok materiálu považujeme skutočnosť, že materiál nedáva výsledky PIAAC do súvisu s pripravovanou stratégiou celoživotného vzdelávania.

